

Сазонова Тетяна Олександрівна,
кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту
Полтавська державна аграрна академія

СОЦІАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО: ПОПУЛЯРНИЙ СОЦІАЛЬНИЙ ПРОЕКТ ЧИ ТРАНСФОРМАЦІЯ В ЦІННОСТЯХ?

Соціальне підприємництво набуває все більшої популярності в усьому світі, в тому числі і в Україні. Воно займає рівнозначне місце поряд з соціальною відповідальністю, некомерційними ініціативами та благодійністю. Але соціальне підприємництво – це, перш за все, бізнес, метою якого, зокрема, є вирішення соціальних проблем. Прибутки від соціального підприємництва спрямовуються, головним чином, на розвиток бізнесу, громадські справи чи на вирішення гострих соціальних проблем. Таке підприємство діє за всіма законами бізнесу і приносить прибуток, тому не вважається благодійною організацією [1]. Тобто, на відміну від некомерційних організацій, соціальні підприємці використовують ринкову модель, щоб підвести під свою суспільно значиму діяльність стійку базу.

Соціальний бізнес у світі наразі освоює безліч ніш: від виготовлення сувенірів і організації приватних дитячих садків до високотехнологічного виробництва. Лівова частка соціальних підприємств діє на сьогодні в галузі дошкільного розвитку: дитячі садки, центри розвитку; набувають популярності проекти популяризації здорового способу життя, екологічного землеробства та програми, що допомагають вирішувати проблеми ресурсо- та енергозбереження, екологічні проблеми. Отже, сфери реалізації соціального підприємництва дуже різноманітні, але незалежно від обраної, соціальне підприємництво має відповідати певним критеріям, щоб вважатися таким (рис. 1).

На наш погляд, зростання популярності соціального підприємництва в Україні пов'язане із значною кількістю соціальних проблем, війною на Сході країни та одночасним посиленням прояву історично набутих моральних цінностей українським соціумом, потреби долучитися, об'єднатися, допомогти, заявити про себе суспільству та світу.

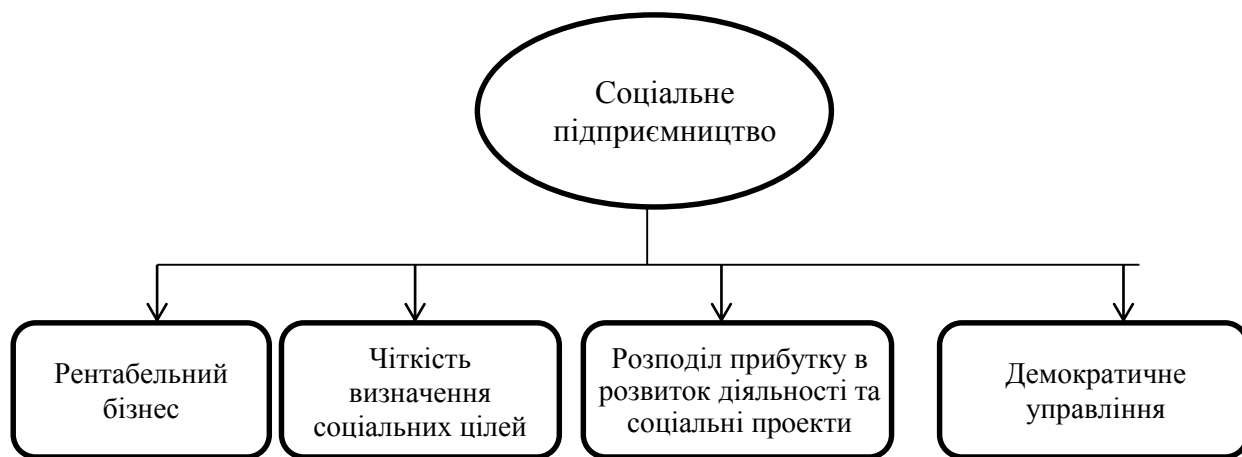

Рис. 1. Критерії соціального підприємництва [складено на основі 2]

Отже, посилення руху українських бізнес-ініціатив у бік соціального підприємництва зумовлюється соціально-політичними, економічними змінами в країні та підкріплюється зростанням національної, соціальної свідомості вітчизняного суспільства.

Прикладами сучасного соціального підприємництва в Україні можуть слугувати [3, 4]:

Соціальне підприємство «Промінь надії» (м. Миргород) – швейні послуги. Соціальні цілі: надає робочі місця людям, що опинилися в складних життєвих обставинах;

Магазин «Шкаф добрых вещей» (м. Харків) та «Ласка» (м. Київ) – продаж речей, які є непотрібними одним людям, іншим. Виручені кошти, за вирахуванням витрат на утримання магазину, йдуть на благодійність;

Авторські іграшки ручної роботи Наталії Держипільської (м. Дружківка) – виготовлення ексклюзивних іграшок і їх продаж через спеціалізовані магазини. Соціальні цілі: продаж товарів власного виробництва та підтримка організацій для вразливих груп населення;

Адвокатське бюро «Сергєєв та Партнери» (м. Київ) – юридичні послуги. Соціальні цілі: працевлаштування соціально вразливих груп населення, працевлаштування ветеранів АТО, працівники залучаються до реалізації громадських ініціатив тощо;

Білоцерківське виробниче підприємство «Весна». Українське товариство

глухих (м. Біла Церква) – виробництво швейних виробів. Соціальні цілі: працевлаштування соціально вразливих груп населення, професійне навчання інвалідів зі слуху;

Громадська організація «Житомирська Асоціація науковців та бізнес-консультантів» (м. Житомир) – консалтингові послуги, проведення бізнес-тренінгів. Соціальні цілі: підтримка соціальних проектів, розбудова сприятливого середовища для соціально-економічного розвитку громад Житомирщини.

Перелік можна продовжувати довго, але головний висновок, що можна зробити з наведених прикладів: сфери реалізації соціального підприємництва дуже різноманітні; у всіх підприємствах задекларована соціальна мета, цілі та основні засоби їх реалізації та мінімум 10 % прибутку спрямовується на фінансування соціальних проектів, благодійність.

На наш погляд, в функціонуванні та зростанні популярності соціального підприємництва має бути зацікавлена держава, адже через діяльність соціальних підприємств вирішуються питання, які належать до категорії тих, що має вирішувати саме влада. Очевидно, що логічним буде підтримка влади соціально орієнтованого бізнесу через реалізацію заходів підтримки для соціальних підприємців, в тому числі спрощення процедур реєстрації та ведення діяльності, впровадження сучасних механізмів фінансування, а також розвиток інститутів державно-приватного партнерства в соціальній сфері, нормативне регулювання (зокрема, прийняття ЗУ «Про соціальні підприємства»).

Отже, чи являється соціальне підприємство соціальним проектом? На наш погляд, скоріше ні, чим так. Адже, головним в діяльності є отримання прибутку через певну діяльність – маємо ознаки промислового проекту. Разом з тим, частина прибутку необхідна для перманентного вкладення в різноманітні соціальні проекти – обов'язкова умова. Чи пов'язане зростання інтересу до соціального підприємництва з трансформацією ціннісних орієнтирів сучасних підприємців – скоріше так, чим ні. Соціальні, політичні, економічні події в країні, міжнародні тенденції в бізнесі, зростання популярності КСВ у світовій практиці ведення бізнесу прямо і опосередковано вплинули на свідомість сучасних підприємців. На

наш погляд, роль соціального підприємництва в подальшому буде зростати як для соціуму, бізнесу, так і держави.

Список використаних джерел

1. Про соціальне підприємництво : [текст] [Електронний ресурс] – Режим доступ : <http://www.socialbusiness.in.ua>
2. Малышева Л. Социальное предпринимательство: тренд или вызов сегодняшнего дня? : [текст] [Електронний ресурс] /Л. Малышева // Частный предприниматель. – 2016. – №13. – Режим доступа : <http://chp.com.ua>
3. У Миргороді відкрили соціальне підприємство «Промінь Надії» : [текст] [Електронний ресурс] – Режим доступ : <http://np.pl.ua>
4. Каталог соціальних підприємств України 2016-2017 рр. : [довідник]. – К. : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2017. – 302 с.